

List od Redakcji/ Editors' Preface

Oddajemy w Państwa ręce numer specjalny 28/1 czasopisma *Applied Linguistics Papers* „Specjalne potrzeby edukacyjne i komunikacyjne. Różnorodność i edukacja włączająca”. Numer ten poświęcony jest zagadnieniom, które w ostatnich latach nabierają na znaczeniu, ponieważ dotyczą coraz większej grupy uczniów uczęszczających do szkół ogólnodostępnych. Uczniowie ci funkcjonują w rzeczywistości szkolnej tak samo, jak ich rówieśnicy, jednak ze względu na swoje różne trudności i ograniczenia wymagają dodatkowego wsparcia. Uczniów tych, ale także ich rodziców i nauczycieli charakteryzuje również rosnąca samoświadomość. W połączeniu z właściwym wsparciem i akceptacją, ta samoświadomość i znajomość ich słabych, ale także, a może przede wszystkim, mocnych stron, może sprzyjać zwiększaniu szans edukacyjnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i komunikacyjnymi.

W numerze specjalnym 28/1 znajdują Państwo siedem artykułów na zaproszenie, opublikowanych przez naukowczynie i naukowców, zajmujących się w swojej pracy specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) i komunikacyjnymi, różnorodnością, niepełnosprawnościami, edukacją włączającą.

Dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW (Uniwersytet Warszawski), przybliży tematykę uczenia się i nauczaniu uczniów z zespołem Aspergera, szczególnie języka angielskiego. Prof. Andrychowicz-Trojanowska, wychodząc od ogólnych założeń, charakterystyki i orzecznictwa w zakresie zespołu Aspergera, przechodzi do rozważań nad badaniami nad zespołem Aspergera z perspektywy okulograficznej, omawiając w części praktycznej swojej pracy, studium przypadku 16-letniego ucznia.

Dr Agnieszka Błaszczak (Uniwersytet Warszawski), przybliży Państwu specjalne potrzeby edukacyjnie studentów z ADHD z perspektywy przygotowywania pracy dyplomowej. Dr Błaszczak omawia te zagadnienia, porównując studentów z ADHD, z ich rówieśnikami bez tego zaburzenia. Autorka rozpoczyna rozważania od charakterystyki ADHD, przechodząc do procesu pisania pracy dyplomowej. W badaniach podaje wyniki anonimowego badania wśród studentów, piszących pracę pod jej opieką.

Dr hab. Anna Jaroszevska, prof. UW (Uniwersytet Warszawski) i dr hab. Mariola Jaworska, prof. UWM (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) szczegółowo opisują podejście do pedagogiki specjalnej w kontekście międzynarodowym, wskazując na prawne regulacje tej kwestii. Omawiają następnie definicje niepełnosprawności i historię oraz uwarunkowania w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych, komunikacyjnych i językowych. Skupiają się na normach prawnych polskiego systemu oświatowego w odniesieniu do nauczania języków obcych osób niepełnosprawnych i ze specjalnymi potrzebami (edukacyjnymi).

Dr Agnieszka Kałdonek-Crnjaković (Uniwersytet Warszawski) i mgr Katarzyna Płachta (TASIS, American School in English, Wielka Brytania) przybliżają zagadnienie różnicowania, mającego na celu zaspokojenie potrzeb edukacyjnych wszystkich uczniów w klasie/grupie. Autorki przedstawiają cztery studia przypadków uczniów jednej z brytyjskich szkół w Warszawie, dla których język angielski nie był pierwszym językiem.

Dr hab. Joanna Nijakowska, prof. UW (Uniwersytet Warszawski), przedstawiła wyniki i główne implikacje, płynące z realizowanego projektu SCALED – *Supporting Content and Language Learning Across Diversity*. Projekt koordynowany był przez Uniwersytet Warszawski przy partnerstwie Oslo Metropolitan University (Norwegia). Autorka szczegółowo opisuje realizowany projekt, przechodząc następnie do jego głównych wyników – raportu w zakresie dobrych praktyk w edukacji włączającej oraz edukacji nauczycieli (szkoleń), kursu online dla nauczycieli języków obcych, oraz inne materiały do pobrania.

Dr Magda Żelazowska-Sobczyk (Uniwersytet Warszawski oraz Instytut Narządów Zmysłów), dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska (Uniwersytet Warszawski), dr Natalia Czajka (Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu), prof. dr hab. Piotr H. Skarżyński (Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu, Instytut Narządów Zmysłów oraz Warszawski Uniwersytet Medyczny) oraz prof. dr hab. Sambor Gucza (Uniwersytet Warszawski), działający wspólnie w Laboratorium badań nad różnorodnością, przedstawili problematykę specjalnych potrzeb edukacyjnych i komunikacyjnych uczniów z ośrodkowymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego z punktu ich orzecznictwa. Autorzy zarysowali kwestie specjalnych potrzeb edukacyjnych, podając ich początki na gruncie polskim i polskie normy prawne w tym zakresie, jak również charakterystykę SPE. Następnie omówiono specyfikę ośrodkowych zaburzeń przetwarzania słuchowego, podstawowe definicje i trudności ucznia (dziecka) z tymi zaburzeniami, włączając w to także znaczne trudności w nauce języków obcych (szczególnie języka angielskiego). Autorzy podkreślili obecność luki w systemie orzecznictwa w zakresie coraz częściej diagnozowanych (i uświadomionych) ośrodkowych zaburzeń przetwarzania słuchowego. Wskazali także na konieczność opracowania rekomendacji i wytycznych, zarówno diagnostycznych, jak i w kwestii wsparcia i wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z takimi zaburzeniami.

Na koniec dr Urszula Markowska-Manista (Uniwersytet Warszawski) przedstawiła sprawozdanie z seminarium, finalizującego międzynarodowy projekt: *Curriculum Innovation for Social Inclusion CISI*. Projekt koordynowany był przez Tbilisi State University, realizowany w oparciu o konsorcjum 12 partnerów, zawierający komponent badawczy realizowany przez badaczy z czterech uniwersytetów w Czechach, Niemczech, Rumunii i Polsce.

Zapraszamy Państwa do lektury niezwykle interesujących i ważnych zagadnień. Liczymy, że przedkładany Państwu numer specjalny czasopisma *Applied Linguistics Papers* stanie się przyczynkiem do szerzej zakrojonej dyskusji nas specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, komunikacyjnymi, językowymi, niepełnosprawnościami, jak też różnorodnością, w tym neuroróżnorodnością, włączeniem, przeciwdziałaniem wkluczeniu itd.

Redaktorzy numeru specjalnego:

prof. dr hab. Sambor Gucza
Redaktor naczelny

dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW
Zastępczyni Redaktora Naczelnego

dr Magda Żelazowska-Sobczyk
Asystentka Redaktora Naczelnego